

418

JUNIO
2016

DESPRÉS DEL BREXIT, cal reconnectar

Carme Colomina, investigadora associada CIDOB

El referèndum britànic no és el final d'un procés, sinó l'inici d'un nou replantejament. Un cop trencat el tabú de poder marxar, la Unió Europea hauria de començar a revaloritzar la importància i la voluntat de voler-s'hi quedar. Hauria de replantejar-se el com i el perquè d'aquest projecte. Ja no val seguir en una Unió sense pla B perquè el drama d'aquests anys ha estat, precisament, que el discurs de l'alternativa s'havia construït només des de l'euroescèpticisme. La UE d'avui està més esquerdada que a principis de 2015 quan el premier, David Cameron, va convocar el referèndum, i la força política de Brussel·les encara més afeblida.

Ara que formar part de la UE ja no és un compromís irrevocable cal que siguin els qui encara creuen en una Europa política i no només econòmica els qui comencin a refer el disseny d'una Unió que ha abandonat els ciutadans per lliurar-se als interessos contraposats dels Estats membres. Però, qui reescriurà l'alternativa? Qui té aquest pla B compartit, que no suposi desmuntar la UE? Les capitals han segrestat el procés polític comunitari, el triumvirat institucional de Brussel·les no aconsegueix imposar-se com a contrapès i l'eix franco-alemany **ha tornat a apostar per ritmes i missatges divergents** en la primera reunió post-Brexit.

París i Berlín ja es van enfrontar ara fa un any en un altre referèndum existencial, quan els grecs **van votar massivament contra l'acord** amb els creditors internacionals que Alexis Tsipras negociava a Brussel·les. "Ningú pot ignorar la voluntat d'un poble", sentenciava un Tsipras victoriós la nit electoral, inconscient que ell mateix trairia aquell resultat en qüestió de dies i firmaria unes condicions encara més dures. París i Berlín van col·lidir en la gestió d'aquell no. El que hi ha en joc no és si Grècia continuarà o no a l'eurozona -va admetre aleshores el president francès, François Hollande- sinó "la nostra concepció d'Europa", els límits del poder alemany per reescriure la Unió. Aquell divorci franco-alemany s'ha consumat després del referèndum al Regne Unit.

La victòria a les urnes del Brexit és la culminació de dues dècades de campanya contra Brussel·les, atida per elits educades en escoles privades, hereves del discurs euroescèptic de Margaret Thatcher i de l'aversion històrica del Regne Unit a la integració política. Però el resultat de dijous també és fruit de la supèrbia europea. D'una Unió que ha menystingut referèndums i el profund malestar manifestat a les urnes i al carrer. És conseqüència d'uns líders que han prioritzat l'economia a

la justícia social, que han imposat governs tecnocràtics quan creien necessari i han tolerat el populisme si formava part de la seva pròpia família política. Uns governs que han reescrit la idea de solidaritat transnacional que representa la UE.

L'informe dels cinc presidents, presentat a principis de 2015, sentenciava que "arran de la crisi [financera], Europa està cada vegada més dividida, sumida en disputes internes, incomprensibles pels ciutadans del carrer, i amb una absència gairebé total de perspectiva". El mateix, Jean-Claude Juncker, en el seu primer **discurs de l'estat de la Unió** a l'Eurocambra, admetia que "no hi ha prou Europa en aquesta Unió, ni prou Unió en aquesta Unió". Però, des d'aquells diagnòstics, la realitat no ha fet més que empitjorar. No es pot salvar la idea d'Europa sense un millor control democràtic, sense recuperar la confiança de la ciutadania i sense encarar obertament que ja no hi ha un únic projecte europeu, una "única concepció d'Europa" -com deia Hollande- sinó diverses i, de vegades, contraposades. Per evitar l'obertura d'un cicle de desintegracions, la resposta no pot ser la sabuda "més Europa", sinó una Europa millor.

S'ha acabat el temps de la retòrica i el Regne Unit ja fa recompte de danys. La batalla pel lideratge conservador i laborista ha començat; Escòcia es mou ràpidament per marcar una agenda pròpia i negociar de tu a tu amb la UE; el comissari britànic a Brussel·les, encarregat dels Serveis Financers -material sensible per a la City- ha presentat la dimissió i el bàndol del Leave ja es desdiiu de la promesa estrella d'aturar la immigració, perquè ara admeten que no és possible. A l'altra banda del canal, la UE també brega amb les seves divisions sobre com gestionar l'escenari que ningú volia creure possible. Immersos en l'endemà encara no han paït el com hem arribat fins aquí. La resposta és la mateixa a l'illa i al continent: el malestar per una Europa més desigual, la pèrdua de confiança dels qui s'han sentit desprotegits davant la crisi i un excloent concepte de la identitat i la sobirania. No es tracta únicament de gestionar la desconexió, ni per al Regne Unit ni per a la UE, sinó que cal tornar a connectar amb la ciutadania.